

Ciutat i Literatura

Professora M. Loreto Vilar

Codi 569570

Contingut i objectius

Veure Pla Docent.

Blocs temàtics

1. Semiólogia de la ciutat. Com escriu Elisabeth Frenzel (1976), el motiu de la ciutat en la literatura proposa, des dels seus inicis, una discussió del progrés cultural i civilitzador de l'home. Seguint aquesta idea i enfocant l'interès vers la literatura en llengua alemanya, l'assignatura se centra en la presentació i l'estudi del tema de la ciutat en la narrativa del s. XX com a mirall d'unes societats i d'uns moments històrics concrets. En aquest bloc teòric es tractarà, en primer lloc, el tema de la construcció i la representació dels imaginaris de la ciutat moderna amb els escrits de Georg Simmel i Walter Benjamin. En segon lloc s'estudiarà el concepte de l'urbs mediàtica i desigual que presenten Roland Barthes i Mike Davis.
2. La ciutat narrada I: societat i construcció d'identitats culturals. Representacions literàries de la ciutat i la societat: espais i interacció, materialitat i poder, bellesa i fragilitat, ironia i caricatura. En aquest primer bloc dedicat a la lectura i anàlisi de textos literaris s'estudiaran les novel·les: *Buddenbrooks* (Els Buddenbrook, 1901), de Thomas Mann, i *Das kunstseidene Mädchen* (La noia de seda artificial, 1932), d'Irmgard Keun. Els contextos seleccionats són el Lübeck de mitjans s. XIX, resseguint la història d'una família de comerciants, i el Berlín de començaments dels anys trenta, viscut des de l'experiència d'una jove amb ganes de progressar. Són entorns emergents i pròspers que, en un determinat context econòmic i social, esdevenen alienants i soscaven les identitats forjades.
3. La ciutat narrada II: història i alienació d'identitats individuals. Representacions literàries de la ciutat i la història: rol i pèrdua d'identitat, supervivència i temporalitat, corporalitat i erotisme, art i perversió. En aquest segon bloc dedicat a la lectura i anàlisi de textos literaris s'estudiaran les novel·les: *Transit* (Trànsit, 1944), d'Anna Seghers, i *Die Klavierspielerin* (La pianista, 1983), d'Elfriede Jelinek. Els contextos seleccionats són la Marsella de 1940, plena de republicans espanyols i alemanys perseguits pels nazis, i la Viena – indiscutible capital mundial de la música clàssica – dels anys 80. Són entorns plaents que, en la Història, i per les estructures polítiques i socials, esdevenen anihiladors i fracturen les identitats construïdes.

Metodologia i organització general de l'assignatura

La metodologia es basa en un plantejament teòricopràctic que combina exposicions teòriques amb activitats d'aplicació, que poden incloure debats dirigits, treballs en grup a l'aula, presentacions orals, treballs escrits i recerca d'informació.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges

Avaluació continuada

Elaboració de quatre exercicis: el primer (25%) i el segon (25%) a lliurar el març, el tercer (25%) a lliurar l'abril i el quart (25%) a lliurar en la darrera sessió de maig.

Per qualificar l'assignatura és requisit indispensable haver presentat els quatre exercicis puntuables.

Avaluació única

En cas que l'estudiant no pugui seguir l'avaluació continuada, pot acollir-se a l'avaluació única sempre que ho sol·liciti en els terminis i termes establerts per la Facultat.

L'avaluació única consistirà en l'elaboració d'un treball escrit de 2.500 paraules aproximadament, que valdrà el 100% de la nota final i es lliurarà en la data oficial prevista en el calendari de la Facultat.

Reavaluació

La reavaluació segueix el format de l'avaluació única. La data de lliurament serà la prevista en el calendari oficial de la Facultat.

Fonts d'informació bàsica

Barthes, Roland. *La aventura semiològica*. Trad. Ramón Alcalde. Madrid: Paidós, 1990. Orig. *L'aventure sémiologique*. Paris: Éditions du Seuil, 1985.

Benjamin, Walter. *Infancia en Berlín hacia 1900*. Trad. Klaus Wagner. Madrid: Alfaguara, 1982. També a: *Obras*. Madrid: Abada, 2006. Orig. *Berliner Kindheit um Neunzehnhundert / Städtebilder*. A: *Gesammelte Schriften*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1989. També a: <http://gutenberg.spiegel.de/autor/1090>

Corbineau-Hoffmann, Angelika. *Kleine Literaturgeschichte der Großstadt*. Darmstadt: WBG, 2003.

Davis, Mike. *Ciudades muertas. Ecología, catástrofe y revuelta*. Trad. Dina Khorasane et al. Madrid: Traficantes de sueños, 2007. Orig. *Dead Cities and Other Tales*. New York: The New Press, 2002.

Lehan, Richard Daniel. 1998. *The City in Literature. An intellectual and cultural history*. Berkeley et al.: University of California Press.

Margulis, Mario. 2002. La ciudad y sus signos. In: Estudios sociológicos XX: 60, 515-536.

Simmel, Georg. Las grandes ciudades y la vida del espíritu (1903). Trad. Héctor Manjarrez. A: Cuadernos políticos, 45/1986, pp.5-10. Orig. Die Grossstädte und das Geistesleben. Essay. A: Aufsätze und Abhandlungen 1901-1908. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1993-1995. También a: <http://gutenberg.spiegel.de/buch/6598/1>

Thomas Mann: Buddenbrooks. Verfall einer Familie. Frankfurt a. M.: Fischer, 2002.
Thomas Mann: Los Buddenbrook. Decadencia de una familia. Trad. Isabel García Adánez. Barcelona: Edhasa, 2008.
Thomas Mann: Els Buddenbrook. La decadència d'una família. Trad. Joan Fontcuberta. Barcelona: Edicions 62, 1994.

Irmgard Keun: Das kunstseidene Mädchen. München: dtv, 1994.
Irmgard Keun: La chica de seda artificial. Trad. Rosa Pilar Blanco. Barcelona: minúscula, 2004.

Anna Seghers: Transit. Berlin: Aufbau, 1993.
Anna Seghers: Tránsito. Trad. Carlos Fortea. Barcelona: RBA, 2010.
Anna Seghers: Trànsit. Trad. Joan Fontcuberta. Barcelona: La Magrana / Edicions 62, 1989.

Elfriede Jelinek: Die Klavierspielerin. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt, 1994.
Elfriede Jelinek: La pianista. Trad. Pablo Diener Ojeda. Barcelona: Mondadori, 1993.
Elfriede Jelinek: La pianista. Trad. Antònia Sabater. Barcelona: Columna, 2004.

Linés Heller, Luis M^a. 2006. Thomas Mann. Madrid: Síntesis.
Robertson, Ritchie (ed.). 2002. The Cambridge Companion to Thomas Mann. Cambridge: Cambridge University Press.
Koopmann, Helmut. 1990. Thomas-Mann-Handbuch. Stuttgart: Kröner.
Rosebrock, Theo. 1980. Erläuterungen zu Thomas Mann: Buddenbrooks. Hollfeld: Bange.
Arend, Stephanie/Ariane Martin (eds.). 2005. Irmgard Keun 1905/2005. Deutungen und Dokumente. Bielefeld: Aisthesis.

Schrade, Andreas. 1993. Anna Seghers. Stuttgart: Metzler.
Zehl Romero, Christiane. 1993. Anna Seghers. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt.
Wagner, Frank; Emmerich, Ursula; Radvanyi, Ruth (eds.). 1994. Anna Seghers. Eine Biographie in Bildern. Berlin, Weimar: Aufbau.

Janz, Marlies. 1995. Elfriede Jelinek. Stuttgart, Weimar: Metzler.
vv.aa. República de las Letras. Revista literaria de la Asociación Colegial de Escritores de España. Núm. 90/Junio 2005: Elfriede Jelinek. Madrid.
Arnold, Heinz Ludwig. 2007. Elfriede Jelinek. Sonderband »Text und Kritik« Nr.117. München.

Filmografia:

Buddenbrooks. Regie: Alfred Weidenmann, BRD 1959.

Buddenbrooks. Regie: Franz Peter Wirth, BRD 1978.

Transit. Regie: René Allio, Frankreich/BRD 1991.

Das kunstseidene Mädchen. Regie: Julien Duvivier, BRD/Italien/Frankreich 1959.

Die Klavierspielerin. Regie: Michael Haneke, Österreich/Frankreich 2001.